

Татарстан Республикасы ЗАКОНЫ

Мәдәният турында

Әлеге Закон, мәдәниятнең шәхесне формалаштырудагы, үстерүдәге һәм аның үз-үзен танытудагы, жәмгыятьне гуманитарлаштырудагы, Татарстан Республикасы халкының үзенчәлеген һәм традицияләрен саклап калудагы төп ролен танып, Татарстан Республикасы территориясендә мәдәниятне үстерүнең хокукый, икътисадый, оештыру нигезләрен билгели һәм ул мәдәният өлкәсендәге мәнәсәбәтләрне җайга салуга күнәлдерелгән.

I бүлек. Гомуми нигезләмәләр

1 статья. Мәдәният турындагы законнар

Мәдәният турындагы законнар Татарстан Республикасы Конституциясенә тиешле нигезләмәләреннән, әлеге Законнан һәм Татарстан Республикасы территориясендә гамәлдә булган башка закон актларыннан тора.

2 статья. Мәдәният турындагы Татарстан Республикасы законнарының бурычлары

Мәдәният турындагы Татарстан Республикасы законнарының бурычлары түбәндәгеләрдән гыйбарәт:

Татарстан Республикасы гражданның мәдәният казанышларыннан файдалануга конституциячел хокукларын яклауны тәмин итүдән;

мәдәни хезинәләрне булдыру, тарату, үзләштерү һәм саклап калу мәнәсәбәтләрне җайга салудан;

138

татар милли мәдәнияте, Татарстан Республикасының күпмилләтле халкының мәдәнияте үсешенә, аның дөнья мәдәниятенә интеграцияләнүенә булышлык итүдән;

мәдәният өлкәсендә дәүләт сәясәте принципларын билгеләүдән.

3 статья. Төп төшенчәләр

Өлеге Закон максатлары өчен түбәндәге төп төшенчәләр кулланыла:

мәдәни эшчәнлек – мәдәни хәзинәләрне саклап калу, булдыру, тарату һәм үзләштерү эшчәнлегенә ул;

мәдәни хәзинәләр – әхлакый һәм эстетик идеаллар, үз-үзенә тоту нормалары һәм үрнәкләре, телләр, диалектлар һәм сөйләшләр, милли традицияләр һәм гореф-гадәتلәр, йолалар, тарихи топонимнар, халык авыз иҗаты, нәфис сәнгать һөнәрләре һәм кәсепләре, әдәбият, сәнгать эсәрләре, мәдәни эшчәнлектәге фәнни тикшеренүләрнең нәтиҗәләре һәм ысуллары, тарихи-мәдәни әһәмияткә ия биналар, корылмалар, әйберләр һәм технологияләр, тарихи-мәдәни яктан уникаль территорияләр һәм объектлар ул;

мәдәни уңайлыklar – гражданның үзләренә мәдәни ихтыяжларын канәгатьләндерү өчен юридик һәм физик затлар тарафыннан бирелә торган шартлар һәм хезмәт күрсәтүләр ул;

иҗади эшчәнлек – мәдәни хәзинәләр иҗат итү һәм аларны интерпретацияләү ул;

иҗади хезмәткәр – мәдәни хәзинәләрне иҗат итүче яисә аларны интерпретацияләүче, үзенең иҗади эшчәнлеген тормышының аерылгысыз өлеше дип санаучы, хезмәттәге хокукый мөнәсәбәтләре белән бәйле булу-булмавына, иҗади хезмәткәрләрнең нинди дә булса ассоциациясендә әгъза булып тору-тормавына карамастан, иҗади хезмәткәр буларак танылган яисә бу сыйфатта танылырга тиешле физик зат ул;

мәдәни мирас – кеше яисә табигать тудырган матди һәм рухи хәзинәләр, шулай ук халкының, җәмгыятьнең, күренекле шәхесләрнең тарихи, фәнни-техник, сәнгати, табигый-экологик, этнологик яисә башка мәдәни әһәмияткә ия рухи тормыш нәтиҗәләре ул;

Татарстан Республикасы күпмилләтле халкының мәдәни байлыгы – мәдәни хәзинәләр бергәлегенә, шулай ук Татарстан Республи-

касының дәүләт әһәмиятенә ия булган мәдәният оешмалары ул. Татарстан Республикасы территориясендә федераль әһәмияткә ия мәдәни хәзинәләр һәм мәдәният оешмалары булырга мөмкин;

мәдәният өлкәсендә дәүләт сәясәте - мәдәниятләрне саклап калу, булдыру, тарату һәм үзләштерү эшчәнлегендә дәүләт таянып эш итә торган принциплар һәм нормалар бергәлеге, шулай ук мәдәният өлкәсендә дәүләтнең үз эшчәнлегенә ул.

4 статья. "Мәдәният турында" Татарстан Республикасы Законын куллану өлкәсе

Әлеге Закон түбәндәге өлкәләрдә мәдәни эшчәнлекне җайга сала:

мәдәни хәзинәләрне ачыклау-табу, өйрәнү, саклап калу, реставрацияләү һәм алардан файдалану;

матур әдәбият, кинематография, сәхнә сәнгате, пластик һәм музыкаль сәнгать, архитектура һәм дизайн, фото сәнгате, сәнгатьнең башка төрләре һәм жанрлары;

халыкның нәфис сәнгать һөнәрчелегенә һәм кәсепләренә, телләргә, диалектлар һәм сөйләшләр, халык авыз иҗаты, гореф-гадәтләр һәм йолалар, тарихи топонимнар;

үзешчән (һөвәскәр) сәнгать иҗаты;

музей эше һәм коллекцияләр туплау;

китап нәшер итү һәм китапханә эше, шулай ук законнар нигезендә басма әсәрләр булдыруга, аларны таратуга һәм алардан файдалануга бәйле башка мәдәни эшчәнлек, архив эше;

телевидение, радио һәм мәдәни хәзинәләрне булдыру, аларны тарату буенча башка төр аудиовизуаль чаралар;

мәдәният өлкәсендә эстетик тәрбия, сәнгать белеме бирү һәм педагогик эшчәнлек;

мәдәният өлкәсендә фәнни тикшеренүләр;

халыкара мәдәни алмашулар;

мәдәни хәзинәләрне саклап калу, булдыру, тарату һәм үзләштерү өчен кирәк булган материалларны, җиһазларны һәм башка чараларны җитештерү;

мәдәни хәзинәләрне саклап калуга, булдыруга, таратуга һәм үзләштерүгә юнәлдерелгән башка төр эшчәнлек.

5 статья. Мәдәният өлкәсендә дәүләт сәясәтенең төп принциплары

Татарстан Республикасында мәдәният өлкәсендә дәүләт сәясәте түбәндәге төп принциплар нигезендә корыла:

Татарстан Республикасында мәдәни хәзинәләргә булдыруда, саклап калуда, таратуда һәм үзләштерүдә халыкларның тигез хокукларылыгы;

гомумкешелек рухи хәзинәләргә өстенлеге;

ижади эшчәнлек иргә;

интеллектуаль милекне яклау;

мәдәни хәзинәләргә гомуми файдаланылышы;

мәдәни эшчәнлекне оештыруда дәүләт һәм жәмәгать башлангычларының бергәлеге.

II бүлек. Мәдәният өлкәсендә кеше хокуклары һәм иргә

6 статья. Мәдәният өлкәсендә кеше хокуклары һәм иргә

Татарстан Республикасында һәр кеше түбәндәге хокукларга ия:

үз мәнфәгатьләргә һәм сәләтләргә нигезендә ижат эшчәнлеген иргә;

шәхси мәдәни үзенчелек;

профессиональ яисә профессиональ булмаган ижат эшчәнлеген гамәлгә ашыру;

законнарда билгеләнгән очрактан гайре, дәүләтнең мәдәни хәзинәләргә файдалану мөмкинлеге;

ижат берлекләргә, ассоциацияләргә, жәмәгать берләшмәләргә законнар нигезендә берләшү;

законнарда билгеләнгән тәртиптә мәдәни хәзинәләргә житештерү, ишәйтү һәм тарату оешмалары төзү;

Татарстан Республикасынан читтә мәдәни эшчәнлек.

7 статья. Татарстан Республикасы күпмилләтле халкының мәдәни үзенчәлеген саклау һәм үстерү

Татарстан Республикасының күпмилләтле халкы үзенең мәдәни

үзенчәлеген саклап кала һәм үстерә, борынгы мәдәни-тарихи һәм табигий яшәеш тирәлеген яклай, торгыза һәм саклап кала.

Татарстан Республикасы тарихи традицияләренә, халык ижатын, халык ижатын, гореф-гадәтләренә, йолаларны, бәйрәм-нәрне, традицион һөнәрчелекне һәм кәсепләренә, милли шәһәр төзелешенә архитектура рәвешләрен, декоратив-гамәли сәнгать үрнәкләрен торгызу һәм үстерү өчен шартлар тудыра.

8 статья. Чит ил гражданның һәм гражданлыксыз затларның мәдәният өлкәсендә хокуклары

Чит ил гражданны һәм гражданлыксыз затлар мәдәният өлкәсендә Татарстан Республикасы территориясендә Татарстан Республикасы гражданны белән бертигез хокукларга ия булалар. Чит ил гражданны һәм гражданлыксыз затлар өчен мәдәни эшчәнлекнең махсус шартлары закон белән билгеләнә.

Ш бүлек. Татарстан Республикасы күпмилләтле халкының мәдәни байлыгы

9 статья. Татарстан Республикасы күпмилләтле халкының мәдәни байлыгы объектларын дәүләт исәбенә алу

Татарстан Республикасы күпмилләтле халкының мәдәни байлыгы объектлары законнар нигезендә дәүләт исәбенә алынырга тиеш.

10 статья. Татарстан Республикасы күпмилләтле халкының мәдәни байлыгы объектлары режимы

Татарстан Республикасы күпмилләтле халкының мәдәни байлыгы объектлары Татарстан Республикасы Министрлар кабинеты рәхсәтеннән башка бер урыннан икенче урынга күчерелә яисә үзгәртелә алмыйлар.

Мәдәни байлык объектларыннан файдалану аларның тарихи, фәнни, сәнгати яисә башка мәдәни әһәмияте нигезендә гамәлгә ашырыла. Мәдәният оешмалары мәдәни ядкярләрдән өстенлекле файдалану хокукына ия булалар.

Мәдәни байлык объектларын тиешле халәттә тоту һәм саклап

калу вазыйфалары аларның милекчелеренә яисә алардан файдаланучыларга йөкләнә. Мәдәни байлык объектларының сакланышын тәмин итү Татарстан Республикасының дәүләт хакимияте һәм идарәсе органнарына, жирле үзидарә органнарына йөкләнә.

Татарстан Республикасы күпмилләтле халкының мәдәни байлык объектларын биләү, алардан файдалану һәм алар белән эш итү законнар нигезендә гамәлгә ашырыла.

11 статья. Татарстан Республикасының китапханә, музей, архив һәм башка фондлары

Татарстан Республикасының китапханә, музей, архив, кино-, фото һәм башка фондларының мәдәният өлкәсендә бөтенлеге, аларны саклау, аларның эшчәнлеге һәм аларны үстерү тәртибе дәүләт тарафыннан тәмин ителә.

IV бүлек. Ижади хезмәткәрләрнең статусы

12 статья. Дәүләт һәм ижади хезмәткәрләрнең хәле

Татарстан Республикасы:
мәдәни эшчәнлектә ижади хезмәткәрнең аерым ролен таный;
ижат ирегән, икътисадый һәм социаль хокукларны гарантияли;
ижади хезмәткәрләрнең халыкның тормыш сыйфатын күтәрүгә, мәдәниятне саклап калуга һәм үстерүгә юнәлдерелгән эшчәнлеген кызыксындыра;

ижади хезмәткәрләргә хезмәт шартлары тудыра һәм аларны эш белән тәмин итә;

ижади эшчәнлекнең үзенчәлеген исәпкә алып, законнар нигезендә ижади хезмәткәрләрне социаль яклау системасын камилләштерә;

ижади хезмәткәрләргә халыкара ижади элементләрне киңәйтүдә ярдәм итә.

13 статья. Дәүләт һәм ижади хезмәткәрләрнең оешмалары

Татарстан Республикасы ижади хезмәткәрләр оешмаларын, шулай ук профессиональ ижади хезмәткәрләрнең халыкара оешмалары-

ның филиалларын һәм бүлекчеләрен булдырырга ярдәм итә.

Ижади хезмәткәрләр оешмалары дәүләт белән мөнәсәбәтләрдә тигез хокуклы булалар.

Татарстан Республикасы ижади хезмәткәрләр оешмаларына мәдәният өлкәсендә дәүләт сәясәтен әзерләүдә һәм аны гамәлгә ашыруда катнашу мөмкинлеген тәэмин итә.

14 статья. Ижади заказлар

Социаль һәм мәдәни бурычларны хәл итү, ижади эзләнүләргә кызыксындыру өчен дәүләт органнары, предприятиеләр, учреждениеләр, оешмалар, физик затлар яңа сәнгать әсәрләре ижад итү, мәдәни-агарту гамәлләре уздыру йөзеннән максатчыл ижади заказлар (шул исәптән конкурс нигезендә) ясый алалар.

V бүлек. Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте һәм идарәсе органнарының, жирле узидарә органнарының мәдәният өлкәсендә компетенцияләре

15 статья. Татарстан Республикасы Дәүләт Советының мәдәният өлкәсендә вәкаләтләре

Мәдәният өлкәсендә Татарстан Республикасы Дәүләт Советы карамагына түбәндәгеләр керә:

мәдәният өлкәсендә дәүләт сәясәтен билгеләү һәм иң мөһим республика программаларын раслау;

мәдәният өлкәсен законнар белән жайга салу;

Татарстан Республикасы республика бюджетының мәдәният өчен чыгымнар өлешен раслау;

законнар нигезендә салым буенча өстенлекле ташламалар билгеләү.

16 статья. Татарстан Республикасы Министрлар кабинетының мәдәният өлкәсендә вәкаләтләре

Мәдәният өлкәсендә Татарстан Республикасы Министрлар кабинеты карамагына түбәндәгеләр керә:

мәдәният өлкәсендә дәүләт сәясәтен тормышка ашыру һәм дө-

үлэт программаларын гамэлгә ашыру;

законнар нигезендә халыкара мәдени алмашуларны жайга салу, мәданият өлкәсендә тышкы икътисадый эшчәнлекне гамэлгә ашыру;

дәүлэт мәданият оешмаларын финанслау тәртибен, мәданият хезмәткәрләрен матди тәэмин итү нормаларын һәм төрләрен билгеләү;

законнар нигезендә өстенлекле ташламалар бирү;

республика буйсынуындагы дәүлэт мәданият оешмаларын законнар нигезендә төзү, үзгәртеп кору һәм бетерү;

мәдени хәзинәләрне дәүлэт исәбенә алу тәртибен билгеләү.

17 статья. Татарстан Республикасы Мәданият министрлыгы компетенцияләре

Татарстан Республикасы Мәданият министрлыгы карамагына түбәндәгеләр керә:

мәданият өлкәсендә дәүлэт сәясәтен эшләү һәм гамэлгә ашыру;

дәүлэт исеменнән мәдени хәзинәләр сатып алу;

мәдени эшчәнлекне мөгълүмати һәм фәнни-ысулый тәэмин итү;

мәдени хәзинәләрне дәүлэт исәбенә алуны гамэлгә ашыру;

мәданият өлкәсендә ысуый күрсәтмәләр әзерләү һәм раслау;

мәданият оешмалары челтәрен үстерүне фаразлау.

18 статья. Дәүлэт хакимиятө һәм идарәсе жирле органнарының, жирле үзидарә органнарының мәданият өлкәсендә компетенцияләре

Халык депутатлары жирле Советларының мәданият өлкәсендәге компетенцияләренә түбәндәгеләр керә:

законнар нигезендә мәданият мәсьәләләрен карау һәм хәл итү;

мәданиятне үстерүнең жирле программаларын карау һәм раслау;

жирле бюджетның мәданият өчен чыгымнар өлешен раслау;

законнар нигезендә районда, шәһәрдә мәданият үсешен кы-

зыксындыра торган салым ташламаларын билгеләү;

мәдәният турында Татарстан Республикасы законнарының үтә-
лешен тикшереп тору.

Жирле администрациянең мәдәният өлкәсендәге компетенция-
ләренә түбәндәгеләр керә:

законнар нигезендә дәүләт идарәсенең мәдәният өлкәсендәге
жирле органнарын төзү һәм бетерү, аларның структураларын һәм
вәкаләтләрен билгеләү, дәүләт идарәсенең мәдәният өлкәсендәге
жирле органнары җитәкчеләрен билгеләп кую;

дәүләт идарәсенең мәдәният өлкәсендәге жирле органнары
эшчәнлеген тикшереп тору;

жирле бюджет проектын, мәдәниятне финанслауның жирле нор-
мативларын әзерләү;

мәдәният учреждениеләрен кадрлар белән тәэмин итү чарала-
рын, аларны социаль яклау чараларын күрү;

мәдәниятнең коммуналъ учреждениеләре биналарын һәм корыл-
маларын төзү.

Жирле үзидарә органнарының мәдәният өлкәсендәге компетен-
цияләренә түбәндәгеләр керә:

жирле бюджетларның мәдәният өчен чыгымнар өлешен форма-
лаштыру;

жирле әһәмияткә ия мәдәният учреждениеләренә биналарын
һәм корылмаларын төзү;

мәдәният оешмаларының эшен камилләштерү буенча чаралар
күрү;

жирле халыкның мәдәни традицияләрен саклау һәм үстерү.

VI бүлек. Мәдәният өлкәсен ыкътисадый җайга салу

19 статья. Мәдәният өлкәсендә милек рәвешләре

Татарстан Республикасында мәдәни хәзинәләргә, шул исәптән
биналарга, корылмаларга, мөлкәти комплексларга, җиһазларга һәм
мәдәни максатларда файдаланыла торган башка мөлкәткә карата
законнар нигезендә барлык милек рәвешләре дә рөхсәт ителә.

20 статья. Мәдәният өлкәсендә хосусыйлаштыру

Законнарда каралган очраклардан гайре, Татарстан Республикасының мәдәни хәзинәләре хосусыйлаштырылмый.

21 статья. Татарстан Республикасында мәдәниятне һәм мәдәни эшчәнлекне финанслау чыганакалары

Мәдәният өлкәсендә финанс чаралары түбәндәгеләр исәбеннән формалаштырыла:

Татарстан Республикасының республика бюджетыннан һәм җирле бюджетлардан мәдәнияткә ассигнованиеләр;

мәдәният оешмалары эшчәнлегеннән керемнәр;

юридик һәм физик затлардан, шулай ук халыкара оешмалардан ирекле кертемнәр, иганәләр;

законнарда тәелмаган башка чыганаклардан керүче акчалар.

Мәдәниятне дәүләттән финанслау күләме чираттагы финанс елына Татарстан Республикасының республика бюджетын һәм җирле бюджетларны раслаганда билгеләнә.

Мәдәният оешмаларын дәүләттән финанслау күләмнәре һәм нормативлары инфляция темплары нигезендә индексацияләнергә тиеш.

Өстәмә акчалар җәлеп итү мәдәниятне бюджеттан финанслауны киметүгә китерми.

Финанс чараларын куллану мәдәният оешмасының уставы нигезендә гамәлгә ашырыла. Агымдагы хисап чорында кулланылмаган акчалар кире алынмый һәм киләчәктә устав максатлары өчен кулланыла.

Мәдәният оешмалары законнарда билгеләнгән тәртиптә банк кредитларыннан файдалана алалар.

22 статья. Мәдәниятне үстерү фондлары

Гражданныр һәм юридик затлар законнар нигезендә мәдәниятне үстерү фондларын гамәлгә куярга хокуклы.

**23 статья. Дәүләт мәдәният оешмаларының эшкуарлык эшчән-
леге**

Дәүләт мәдәният оешмалары законнарда билгеләнгән тәртиптә эшкуарлык эшчәнлеген гамәлгә ашыра алалар.

24 статья. Мәдәният өлкәсәндә инвестиция сәясәте

Татарстан Республикасында мәдәниятнең матди-техник базасын ныгыту һәм үстерү өчен өстенлекле рәвештә дәүләт капитал салулары бүлеп бирелә.

Мәдәни объектлар буенча капитал салулар бүлү дәүләт идарәсенә тиешле органнары тарафыннан билгеләнә.

25 статья. Мәдәниятне матди-техник тәэмин итү

Дәүләт хакимияте һәм идарәсе органнары мәдәният оешмаларында яңа техника һәм технологияләргә үзләштерүгә тәэмин итүче фәнни-техник сәясәтне билгелиләр һәм гамәлгә ашыралар.

Дәүләт мәдәният оешмаларының матди-техник базасын үстерү бюджет акчалары һәм оешмаларның үз акчалары чикләрендә аларның үзләре тарафыннан гамәлгә ашырыла.

Дәүләт хакимияте һәм идарәсенәң жирле органнары, жирле үзидарә органнары ижат хезмәткәрләренә, берлекләренә һәм коллективларына законнар нигезендә ижади эшчәнлекләрен гамәлгә ашыру өчен файдалануга үз вәкаләтләре чикләрендә биналар биреләр.

Махсус жиһазландырылган корылмаларны, төзелмәләргә, биналарны ижат остаханәләргә, студияләргә сыйфатында файдаланучы мәдәният эшлеклеләренә, шулай ук торак майданын халык өчен ачык булган дәүләткә карамаган музейлар, китапханәләр һәм башка мәдәният оешмалары оештыру максатында файдаланучы затларга законнарда билгеләнгән тәртиптә мөлкәткә салым ташламалары бирелгә мөмкин.

Мәдәният оешмалары урнашкан биналарны башка оешмаларга тапшырганда, аларны тапшыру турында карарлар чыгаручы дәүләт идарәсе органнары аларга законнарда билгеләнгән тәртиптә шундый ук биналар биреләр.

26 статья. Мәдәният өлкәсендә бәяләр һәм бәя кую

Түләүле хезмәт күрсәтүләр өчен бәяләр (тарифлар), шул исәптән билет һәм продукция бәяләре, мәдәният оешмалары тарафыннан мөстәкыйль билгеләнә.

Түләүле мәдәни гамәлләрне оештырганда мәдәният оешмалары халыкның аерым категорияләренә законнар нигезендә өстенлекле ташламалар бирә алалар.

27 статья. Мәдәният оешмаларының башка эшчәнлек өлкәсе оешмалары белән үзара мәнәсәбәтләре

Мәдәният оешмалары мәдәният һәм мәдәни байлык объектларының, мәдәният эшлеклеләренә сурәтләре төшерелгән (күчереп ясалган) продукцияне (шул исәптән реклама продукциясен) бу объектларны биләүчеләрнең һәм сурәтләре төшерелгән затларның рәсми рөхсәте белән законнар нигезендә әзерли һәм сата алалар.

Юридик һәм физик затлар мәдәният объектларында туристлык-экскурсия эшчәнлеген бары тик законнарда билгеләнгән тәртиптә бирелә торган лицензия нигезендә генә тормышка ашыралар.

Тарихи торак пунктларында, мәдәният ядкярләрен саклау зоналарында урнашкан оешмалар (бюджет оешмаларыннан тыш) төгәл билгеләнгән түләүләргә Татарстан Республикасы Министрлар кабинеты билгеләгән тәртиптә һәм күләмнәрдә күчәрәләр.

28 статья. Мәдәният хезмәткәрләрен социаль яклау

"Мәгариф турында" Татарстан Республикасы Законы мәдәният уку йортларының педагогия хезмәткәрләренә дә кагыла.

Дәүләт хакимияте һәм идарәсе органнары, жирле үзидарә органнары һәм оешмалар үз компетенцияләре нигезендә үз акчалары исәбеннән мәдәният хезмәткәрләренә законнарда билгеләнгән тәртиптә өстәмә социаль ташламалар бирә алалар.

29 статья. Мәдәният хезмәткәрләрен бүләкләү

Мәдәниятне үстерүдә, ижади кадрлар тәрбияләүдә һәм әзерләүдә күрсәткән аерым хезмәтләре өчен, мәдәниятне үстерүгә үз-

ләрәннән зур өлеш керткәннәре өчен мәдәният хезмәткәрләре дәүләр бүләкләре белән бүләкләнүгә, Татарстан Республикасының һәм Россия Федерациясенең мактаулы исемнәрен бирүгә, премияләр һәм матди бүләкләүнең башка төрләрен бирүгә тәкъдим ителә алалар.

VII бүлек. Татарстан Республикасының башка дәүләр белән мәдәни алмашулары

30 статья. Халыкара мәдәни алмашулар һәм Татарстан Республикасының халыкара шартнамәләре

Татарстан Республикасы халыкара мәдәни багланышларның субъектлары даирәсен киңәйтүгә булышлык итә, физик затларның, мәдәният оешмаларының, учреждениеләренең мәдәни алмашуларда мөстәкыйль катнашуларын хуплый.

Әгәр Татарстан Республикасының халыкара шартнамәсендә әлегә Законда каралганнан башкачарак кагыйдәләр билгеләнгән булса, халыкара шартнамә кагыйдәләре кулланыла.

31 статья. Халыкара мәдәни алмашулар сәясәте һәм аның өстенлекләре

Татарстан Республикасының халыкара мәдәни алмашуларының өстенлекле юнәлешләренә түбәндәгеләр керә:

мәдәни хәзинәләренә уртак житештерү;

сирәк очрый торган тарихи һәм мәдәни ядкярләренә саклау һәм реставрацияләү;

мәдәният хезмәткәрләрен әзерләү һәм аларны стажировкалау;

мәдәни эшчәнлек өчен яңа технологияләр, техник чаралар, жиһазлар булдыру һәм аларны файдалануга кертү;

мәдәният өлкәсендәге ысулятләр, уку-укыту программалары һәм кулланма әсбаплар белән алмашу.

32 статья. Татарстан Республикасыннан читтә булган ватандашлар белән мәдәни багланышлар

Татарстан Республикасы үзеннән читтәге ватандашларының мәдәният оешмалары белән күпьяклы мәдәни багланышлар урнаштыра

һәм аларны киңәйтә, аларның якташлык жәмгыятьләре белән хезмәттәшлек итә, мәдәни үзәкләрен булдыруда аларга булышлык күрсәтә, алар белән уртак мәдәни гамәлләр уздыра.

33 статья. Халыкара мәдәният оешмаларында катнашу

Татарстан Республикасы территориясендә халыкара мәдәни фондларның һәм оешмаларның законнарға каршы килми торган эшчәнлек белән шәгыйльләнүче филиаллары һәм башка структуралары төзелергә мөмкин. Теләсә нинди юридик зат халыкара мәдәни оешмаларның уставларында билгеләнгән тәртип нигезендә аларга кәчәргә хаклы.

VIII бүлек. Йомгак нигезләмәләр

34 статья. Әлеге Законны бозган өчен җаваплылык

Әлеге Законны бозган өчен законнар нигезендә юридик җаваплылык билгеләнә.

35 статья. Әлеге Законны гамәлгә кертү турында

Әлеге Законны басылып чыккан көненнән гамәлгә кертәргә.

Татарстан Республикасы
Президенты

М. Шәймиев

Казан шәһәре,
1998 елның 3 июле
N 1705